

RIKSDAGENS SVAR 247/2009 rd

Regeringens proposition om godkännande av ändringarna i 1979 års internationella konvention om efterspanings- och räddningstjänst till havs och med förslag till lag om sättande i kraft av de bestämmelser i ändringarna som hör till området för lagstiftningen, om anslutning till det internationella COSPAS-SARSAT-programmet som brukarstat och med förslag till lag om sättande i kraft av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i underrättelsen om anslutning samt till lag om ändring av sjöräddningslagen

Ärende

Regeringen har till riksdagen överlämnat sin proposition om godkännande av ändringarna i 1979 års internationella konvention om efterspanings- och räddningstjänst till havs och med förslag till lag om sättande i kraft av de bestämmelser i ändringarna som hör till området för lagstiftningen, om anslutning till det internationella COSPAS-SARSAT-programmet som brukarstat och med förslag till lag om sättande i kraft av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i underrättelsen om anslutning samt till lag om ändring av sjöräddningslagen (RP 185/2009 rd).

Beredning i utskott

Förvaltningsutskottet har i ärendet lämnat sitt betänkande (FvUB 23/2009 rd).

Beslut

Riksdagen har

godkänt ändringarna i den konvention som avses i propositionen, och

Finlands anslutning till det internationella COSPAS-SARSAT-programmet som brukarstat.

Riksdagen har antagit följande lagar:

Lag

om sättande i kraft av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i ändringarna i 1979 års internationella konvention om efterspanings- och räddningstjänst till havs

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

De bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i de ändringar i 1979 års internationella konvention om efterspanings- och räddningstjänst till havs (FördrS 89/1986) som an-

togs den 20 maj 2004 gäller som lag sådana Finland har förbundit sig till dem.

2 §

Om ikraftträdandet av denna lag bestäms genom förordning av republikens president.

Lag

om sättande i kraft av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i underrättelsen om anslutning till internationella COSPAS-SARSAT-programmet som brukarstat

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

De bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i Finlands underrättelse om anslutning enligt det avtal som ingicks i Paris den 1 juli 1988 om det internationella COSPAS-

SARSAT-programmet gäller som lag sådana Finland har förbundit sig till dem.

2 §

Om ikraftträdandet av denna lag bestäms genom förordning av republikens president.

Lag

om ändring av sjöräddningslagen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i sjöräddningslagen av den 30 november 2001 (1145/2001) 1 § 1 mom., 2—4 §, 5 § 2 mom., 8 och 9 §, 10 § 1 mom., 11 a §, i 14 § 2 mom. det inledande stycket samt 1—4 och 7—9 punkten, 15 §, 18 § 2 mom., 21 § 2 mom., 24 §, 25 § 2 mom., 27 § 1 mom. 5 och 6 punkten,

av dem 2 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 1215/2003, 4 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 1252/2005 och 959/2008, 11 a § sådan den lyder i nämnda lag 1215/2003 och 14 § 2 mom. 3 punkten sådan den lyder i nämnda lag 1252/2005, som följer:

1 §

Lagens tillämpningsområde

Denna lag tillämpas på efterspaning och räddning av människor som är i fara inom Finlands sjöräddningstjänsts ansvarsregion, på den akutvård som ges dem och på skötseln av den radiokommunikation som hänför sig till kritiska lägen (*sjöräddningstjänst*). I denna lag föreskrivs det dessutom om de myndigheter som inom sjöfarten ansvarar för radiokommunikation i säkerhetssyfte, om tillhandahållande av telemedicinsk rådgivning från läkare till fartyg, om maritim assistansservice, om krav på tillstånd för användning av vissa hjälpmedel för nödsignaler och om akutvårdstjänsten på havsområden.

2 §

Begrepp och definitioner

I denna lag avses med

1) *kritiskt läge*

a) en situation då det råder ovisshet om en människas säkerhet till havs eller då det annars finns skäl att vidta åtgärder för att utreda ett eventuellt behov av undsättning,

b) en situation då det kan befaras att en människas säkerhet är i fara till havs eller då de åtgärder som vidtagits för att utreda ett behov av undsättning har varit resultatlösa,

c) en situation då det är uppenbart att en människa är i fara till havs och i behov av omedelbar hjälp,

2) *efterspanings- och räddningsenhet (Search and rescue unit, SRU)* ett fartyg eller ett luftfartyg som har manskap med utbildning för efterspanings- och räddningsuppdrag inom sjöräddningstjänsten och som är utrustat för sådana uppdrag,

3) *sjöräddningstjänstens ansvarsregion (Search and rescue region, SRR)* ett havsområde som omfattar Finlands territorialvatten, skärgården inom detta samt den del av det internationella havsområdet i direkt anslutning till territorialvattnet om vilken avtalats särskilt med grannstaterna,

4) *sjöräddningsdistrikt (Search and rescue sub-region, SRS)* ett delområde av sjöräddningstjänstens ansvarsregion som i regel omfattar en sjöbevakningssektions verksamhetsområde och dessutom andra delar av sjöräddningstjänstens ansvarsområde i dess närhet enligt vad som närmare har avtalats eller bestämts, och där sjöbevakningssektionen i fråga svarar för sjöräddningstjänsten,

5) *sjöräddningscentral (Maritime rescue co-ordination centre, MRCC)* en sådan särskilt utsedd ledningscentral vid en sjöbevakningssektion som är riksomfattande ledningscentral för Finlands sjöräddningstjänsts ansvarsregion och internationell förbindelselänk för sjöräddningstjänsten i Finland samt som sköter det fortgående upprätthållandet av lednings- och kommunikationsberedskapen och ledningen av efterspanings- och räddningsverksamheten inom sitt sjöräddningsdistrikt,

6) *sjöräddningsundercentral (Maritime rescue sub-centre, MRSC)* en sådan särskilt ut-

sedd ledningscentral eller annan central vid en sjöbevakningssektion som självständigt eller underställd sjöräddningscentralen sköter det fortgående upprätthållandet av lednings- och kommunikationsberedskapen samt ledningen av efterspanings- och räddningsverksamheten inom sitt sjöräddningsdistrikt eller inom något annat särskilt fastställt område,

7) *sjöräddningens ledningscentral* en sjöräddningscentral eller en sjöräddningsundercentral,

8) *chef för sjöräddningstjänsten* (*Search and rescue co-ordinator, SC*) kommandören för sjöbevakningssektionen som ansvarar för sjöräddningstjänsten inom ett sjöräddningsdistrikt,

9) *sjöräddningsledare* (*Search and rescue mission co-ordinator, SMC*) en gränsbevakningsman som arbetar vid sjöräddningens ledningscentral och vars uppgift är att leda efterspanings- och räddningsverksamheten,

10) *ledare på olycksplatsen* (*On-scene co-ordinator, OSC*) en person vars uppgift det är att, underställd sjöräddningsledaren, leda och samordna efterspanings- och räddningsverksamheten inom olycksområdet,

11) *koordinator för flygverksamheten* (*Aircraft co-ordinator, ACO*) en person vars uppgift det är att, underställd sjöräddningsledaren, inom olycksområdet leda och samordna flygverksamheten inom efterspanings- och räddningsverksamheten,

12) *flertypsolycka* olycka eller kritiskt läge där fara utöver människoliv hotar miljön, ett fartyg, dess last eller annan egendom,

13) *akutvårdstjänst* den helhet som ansvarar för den brådskande vården av en patient i första hand utanför vårdinrättningarna inom hälso- och sjukvården och vid behov för transport av patienten till den ändamålsenligaste enheten för hälso- eller sjukvård,

14) *radiokommunikation i säkerhetssyfte* radiokommunikation för att skydda och rädda människoliv eller egendom,

15) *maritim assistansservice* (*Maritime assistance service, MAS*) en förmedlingstjänst som stöder sjöräddningstjänstens beredskapsplane-

ring och den förebyggande verksamheten med tanke på kritiska lägen och olyckor inom sjöfarten samt erbjuder fartygen en nationell förbindelselänk vid assistansbehov av olika slag och för meddelanden,

16) *telemedicinsk rådgivning* (*Telemedical assistance service, TMAS*) brådskande läkarråd, specialläkarservice inbegripet, som via satellit eller mobiltelefonnätet förmedlas till fartyg till havs,

17) *COSPAS-SARSAT-systemet* ett internationellt satellitsystem för efterspaning och räddning som via satellit förmedlar nödmeddelanden från sjöfartens eller luftfartens nödsändare eller från privata nödsändare.

3 §

Ledande sjöräddningsmyndighet

Gränsbevakningsväsendet är ledande sjöräddningsmyndighet och svarar för organisering av sjöräddningstjänsten. I detta syfte ska gränsbevakningsväsendet

1) sköta planeringen, utvecklingen och övervakningen av sjöräddningstjänsten, liksom också samordningen av verksamhet som bedrivs av myndigheter och frivilliga som deltar i sjöräddningstjänsten,

2) leda och utföra efterspanings- och räddningsverksamhet,

3) ansvara för den radiokommunikation som hänför sig till ett kritiskt läge och för förmedlingen av telemedicinsk rådgivning till fartyg,

4) delta i förebyggande verksamhet,

5) ansvara för den maritima assistansservicen,

6) svara för mottagning och förmedling av nödmeddelanden från sjöfartens och luftfartens nödsändare eller från privata nödsändare till en nationell ansvarig myndighet och för den nationella samordningen av ärenden som hänför sig till COSPAS-SARSAT-systemet,

7) ge ledarutbildning i anslutning till sjöräddningstjänsten samt vid behov också annan utbildning och upplysning i anslutning till sjöräddningstjänsten.

4 §

Övriga myndigheter och aktörer som deltar i sjöräddning

Nödcentralsverket, Meteorologiska institutet, det lokala räddningsväsendet som avses i räddningslagen (468/2003), Trafiksäkerhetsverket, Trafikverket, polisen, försvarsmakten, social- och hälsovårdsmyndigheterna, tullverket och miljömyndigheterna (*övriga sjöräddningsmyndigheter*) är utöver gränsbevakningsväsendet skyldiga att utan ersättning delta i uppgifter inom sjöräddningstjänsten, om det är motiverat med tanke på de uppgifter som ingår i deras verksamhetsområden eller om det är nödvändigt med beaktande av hur allvarligt det kritiska läget är eller dess särskilda karaktär, och utförandet av uppgiften inte avsevärt äventyrar myndighetens utförande av någon annan viktig lagstadgad uppgift.

De övriga sjöräddningsmyndigheterna har följande uppgifter inom sjöräddningstjänsten:

1) nödcentralsverket deltar, enligt vad som avtalas separat, i alarmeringen av efterspanings- och räddningsenheter och av personal som deltar i uppgifter inom sjöräddningstjänsten,

2) Trafiksäkerhetsverket ansvarar för fartygs-säkerheten och utvecklandet av den och ställer sakkunskapen inom sitt verksamhetsområde till gränsbevakningsväsendets förfogande,

3) Meteorologiska institutet ställer sakkunskapen inom sitt verksamhetsområde till gränsbevakningsväsendets förfogande och tillhandahåller för gränsbevakningsväsendet de väder- och havstjänster som sjöräddningstjänsten behöver,

4) Trafikverket upprätthåller den fartygstrafikservice som avses i lagen om fartygstrafikservice (623/2005) och deltar i efterspanings- och räddningsverksamheten genom att ställa personal och materiel till förfogande,

5) det lokala räddningsväsendet, polisen och tullverket deltar i efterspanings- och räddningsverksamheten genom att ställa personal och materiel till förfogande,

6) försvarsmakten övervakar, i samband med övervakningen av den territoriella integriteten,

havsområdet för att upptäcka och lokalisera olyckor och kritiska lägen samt deltar i efterspanings- och räddningsverksamheten genom att ställa sin särskilda sakkunskap, personal och materiel till förfogande,

7) social- och hälsovårdsmyndigheterna svarar för organisering av akutvårdstjänsten och för tillhandahållandet av telemedicinsk rådgivning,

8) miljömyndigheterna svarar tillsammans med andra myndigheter för organisering av bekämpningen av fartygsoljeskador och fartygskemikalieolyckor i samband med sjöolyckor, enligt vad som närmare bestäms i lagstiftningen om bekämpning av oljeskador, och ställer sakkunskapen inom sitt verksamhetsområde till gränsbevakningsväsendets förfogande.

En leverantör av flygtrafikledningstjänster enligt luftfartslagen (/) ska till den del denna har ändamålsenlig sakkunskap, personal och materiel inom sitt verksamhetsområde utan ersättning delta i utvecklandet av samarbetet inom sjöräddningstjänsten, i upprätthållandet av beredskapen inom sjöräddningstjänsten samt i efterspanings- och räddningsverksamheten. Samarbetets omfattning fastställs närmare i ett avtal mellan gränsbevakningsväsendet och leverantören av flygtrafikledningstjänster.

Andra än ovan avsedda statliga myndigheter, bolag och inrättningar ställer utan ersättning på begäran sin sakkunskap, personal och materiel till gränsbevakningsväsendets och övriga sjöräddningsmyndigheters förfogande till den del det behövs för beredskapsplaneringen och i kritiska lägen.

5 §

Delegation och ledningsgrupper

Respektive sjöbevakningssektion består av sjöräddningsdistriktets ledningsgrupp, vars uppgift är att bistå sjöbevakningssektionen i planeringen av sjöräddningstjänsten. När ett kritiskt läge så kräver ska ledningsgruppen bistå chefen för sjöräddningstjänsten och sjöräddningsledaren vid samordning av myndigheternas, de frivilliga föreningarnas och andra sammanslut-

ningars samt övriga medverkandes uppgifter inom området för sjöräddningstjänsten. När ett omfattande eller särskilt allvarligt kritiskt läge så kräver, kan ledningsgruppen för sjöräddningsdistriktet utökas med företrädare för myndigheternas samt de frivilliga föreningarnas och andra sammanslutningars riksomfattande ledning eller med sakkunniga.

8 §

Krav på beredskap

Sjöräddningstjänsten ska planeras och ordnas på ett sådant sätt att de åtgärder som ingår i den kan utföras effektivt och utan dröjsmål. Chefen för sjöräddningstjänsten svarar inom sitt sjöräddningsdistrikt för ledningen av sjöräddningstjänsten och upprätthållandet av sjöräddningsberedskapen.

Gränsbevakningsväsendet håller, inom ramen för de anvisade resurserna och utöver de övriga efterspanings- och räddningsenheter som lämpar sig för uppgifter inom sjöräddningstjänsten, sådana helikoptrar i beredskap som förutom för andra uppgifter också är lämpade för efterspanings- och räddningsuppdrag inom sjöräddningstjänsten. Med en helikopter som är i jourberedskap inom sjöräddningstjänsten ska man kunna delta i akutvårdstjänsten på basnivå i anslutning till efterspanings- och räddningsuppdrag.

När efterspanings- och räddningsaktioner dimensioneras i enskilda kritiska lägen ska man sträva efter att lämna resurser också för efterspanings- och räddningsåtgärder i andra samtidiga kritiska lägen, om det är möjligt utan att målen för denna lag äventyras.

9 §

Företrädesordning för räddningsaktioner

Vid räddningsaktioner i samband med en flertypsolycka ska räddandet av människoliv ställas främst. Övriga räddningsaktioner och avvärjande åtgärder vid samma flertypsolycka ska, på det

sätt som chefen för sjöräddningstjänsten eller sjöräddningsledaren bestämmer, samordnas med de åtgärder som syftar till att rädda människoliv.

10 §

Skyldighet att delta i sjöräddningstjänsten

Var och en ska utan dröjsmål förmedla anmälningar och upplysningar om ett kritiskt läge samt anmäla observationer och åtgärder som gäller en sådan situation till sjöräddningens behöriga ledningscentral.

11 a §

Avspärrande av efterspanings- och räddningsområde

Sjöräddningsledaren får tillfälligt förbjuda eller begränsa trafiken på havsområdet inom efterspanings- och räddningsområdet, om åtgärden är nödvändig för att trygga ett effektivt utförande av efterspanings- och räddningsverksamheten och för att undvika nya kritiska lägen.

Beslut om avspärrande av efterspanings- och räddningsområde på ett VTS-område som avses i lagen om fartygstrafikservice fattas av VTS-myndigheten på framställning av sjöräddningsledaren.

Sjöräddningsledaren kan be Luftfartsverket att inom ramen för verkets behörighet förbjuda eller begränsa trafiken i ett efterspanings- och räddningsområdes luftrum, om åtgärden är nödvändig för att trygga ett effektivt utförande av efterspanings- och räddningsverksamheten.

14 §

Rätt att få uppgifter av myndigheter

Gränsbevakningsväsendet har rätt att oberoende av sekretessbestämmelserna avgiftsfritt få följande uppgifter som behövs för planeringen av sjöräddningstjänstens beredskap samt i kritis-

ka lägen för att utföra uppgifter inom sjöräddningstjänsten:

1) uppgifter om fordon och deras ägare eller innehavare ur fordons- och körkortsregistren i det datasystem för vägtrafiken som Trafiksäkerhetsverket för och ur Ålands landskapsregerings fordonsregister,

2) uppgifter om nödmeddelanden och kritiska lägen ur nödcentralsdatasystemet, inbegripet polisens uppdragsregister, och även beredskaps- och positionsuppgifter om de myndighetsenheter som är verksamma till havs,

3) uppgifter om luftfartyg samt ägare och innehavare av luftfartyg ur luftfartygsregistret och registret över luftfartens nödsändare vilka förs av Trafiksäkerhetsverket,

4) uppgifter om fartyg samt fartygs- och gods- trafik av de kommunala hamnverken,

7) uppgifter om fartyg och deras ägare och innehavare ur Trafiksäkerhetsverkets och Ålands landskapsregerings fartygsregister samt ur andra register som Trafiksäkerhetsverket för,

8) uppgifter om fartygstrafiken ur Trafikverkets fartygstrafikservicesystem och uppgifter om övervakningen av havsområdet från försvarmakten,

9) uppgifter om radioanläggningars läge av Kommunikationsverket och uppgifter om radioanläggningar och deras ägare och innehavare ur registret över radiotillstånd,

15 §

Rätt att få uppgifter av privata företag och sammanslutningar

Gränsbevakningsväsendet har rätt att utan ersättning och oberoende av sekretessbestämmelserna av rederier, dem som tillhandahåller lotsningstjänster och isbrytningsservice, organisationer i båtbranschen, företag som tillhandahåller rese-, frakt-, hamn-, säkerhets- och räddningstjänster samt varvsföretag få sådana uppgifter om ett fartyg och dess besättning, passagerare och last som behövs för planeringen av sjöräddningstjänstens beredskap samt i kritiska lä-

gen för att utföra uppgifter inom sjöräddningstjänsten.

18 §

Utplåning av personuppgifter ur sjöräddningsregistret

Senast två år efter det att en uppgift har införts i sjöräddningsregistret ska gränsbevakningsväsendet kontrollera om uppgifter behöver bevaras.

21 §

Arvoden och ersättningar

För arbetsredskap, kläder och utrustning som har förstörts eller förkommit betalar staten ersättning till den som med stöd av 10 § 2 mom. deltar i en uppgift inom sjöräddningstjänsten och till den som med stöd av 10 § 3 mom. fått order att delta i en uppgift inom sjöräddningstjänsten. Staten betalar en medlem i en frivillig förening eller en annan sammanslutning ersättning för arbetsredskap, kläder och utrustning som har förstörts eller förkommit i uppgiften, om gränsbevakningsväsendet har anförtrott den frivilliga föreningen eller sammanslutningen uppgiften med stöd av 6 § 2 mom.

24 §

Myndigheter som svarar för radiokommunikation i säkerhetssyfte inom sjöfarten

Utöver de uppgifter som anges i 3 § svarar gränsbevakningsväsendet också för sjöräddningstjänstens radiokommunikation i kritiska lägen och för upprätthållandet av beredskapen för den. Trafikverket svarar för varningar och meddelanden som hänför sig till säkerheten inom sjöfarten och för nödradiotrafiken på Saimenområdet.

25 §

Tillståndsplikt för användningen av vissa nödsignaler

— — — — —
Oberoende av vad som föreskrivs i 1 mom. kan sjöbevakningssektionen ge tillstånd till att i övningssyfte använda nödsignaler som specificeras närmare genom förordning av statsrådet. Sjöbevakningssektionen kan dessutom på kustkommunernas områden samt polisen på andra håll i landet ge tillstånd till att på andra ställen än på fartyg eller luftfartyg i övningssyfte använda nödsignaler som specificeras närmare genom förordning av statsrådet. Ett villkor för att tillstånd ska beviljas är att det inte finns någon fara för att onödiga efterspanings- och räddningsaktioner inleds samt att verksamheten inte äventyrar säkerheten. Den myndighet som beviljar tillståndet kan vid behov utse en ledare för övningen. De som deltar i övningen ska följa dennes föreskrifter och anvisningar.
— — — — —

Helsingfors den 14 december 2009

27 §

Närmare bestämmelser och anvisningar

Genom förordning av statsrådet kan närmare bestämmelser utfärdas om

— — — — —
5) sjöräddningstjänstens helikoptrar i jourberedskap och deras deltagande i akutvårdstjänsten på basnivå i fall som avses i 8 § 2 mom., utbildning i anslutning till organisering av akutvårdstjänsten på basnivå, upprätthållande av yrkesskickligheten och förfarandet vid påvisande av yrkeskompetens samt andra praktiska omständigheter i anslutning till organisering av akutvårdstjänsten på basnivå,

6) behörighetsvillkor för sjöräddningsledare och annan personal vid sjöräddningens ledningscentral,
— — — — —

_____ Denna lag träder i kraft den 20 .

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.